

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. V. Objectiones nonnullæ circa gratiam in ratione beneficii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

II. Beneficium duobus modis sumitur, materialiter & formaliter.

Ad ulteriorem verò conclusionis declarationem notandum, beneficium dupliciter sumi, materialiter & formaliter: beneficium materialiter sumptum, in ipsa entitate auxilii situm est, & consequenter auxilium sufficiens seu incongruum potest esse tantum beneficium materialiter ac congruum. Beneficium verò formaliter sumptum includit ulterius ex parte dantis, saltem cognitionem rei datæ, qui enim daret aliquid casu, vel gemmam, nesciens esse gemmam, sed autumans esse vitrum, non conferret propriè beneficium, nec daret gemmam formaliter, sed vitrum; nec enim valor gemmæ est ipsi voluntarius, sed tantum valor vitri.

III. Beneficium formaliter præter cognitionem, includit saltem valoris vel datæ complacentiam.

Dixi beneficium formaliter, includere saltem cognitionem; etsi enim Vasquez cum aliis quibusdam existimet solam cognitionem sufficere, probabilius tamen est quod docet Suarez, & alii, requiri ulterius ad formale beneficium intentionem dandi auxilium congruum, quæ tale, vel saltem complacentiam de illius congruitate, & efficacità, & hic videtur communis omnium conceptus: unde sanctus Thomas 2. 2. q. 106. art. 3. ad tertium ait, cum qui facit alteri bene, merè ut sibi ipsi profit, eo loco habendum esse, quo is qui pacit pecudem: & ibidem art. 5. ad primum ait, beneficium materialiter consistere in re datâ, formaliter in affectu dantis: quod Seneca similiter, & morales passim Philosophi testantur: & universim opus aliquod bonum non plus habet in ratione beneficii, aut virtutis, quàm sit in affectu, ut supra ostendimus de actibus humanis.

Dicitur Angelici Doctoris circa beneficium formale.

IV. Quid sentiant nonnulli si Deus omnia creasset merè ob suam gloriam.

Hinc inferunt aliqui, si Deus omnia crearet, merè ob suam gloriam, non habituros obligationem homines sicut modò habent, gratias ei ex speciali affectu gratitudinis agendi, sed solum latiori quodam modo, colendo scilicet ipsum ut primum principium, non ut benefactorem formaliter: sicut Vasquez & alii respondere debent, casu quo parens generaret absque notitia prolis secuturæ, quem tamen filius colere teneretur per virtutem pietatis, non gratitudinis formaliter, seu ut principium sui esse, non ut benefactorè propriè sumptum.

V. Quo sensu iusserint Angeli Heliodorum Oniam gratias agere pro salute.

Opponi hic solet illud 2. Machab. 3. ubi Angeli iusserunt Heliodorum Oniam Sacerdoti gratias agere ob salutem ejus precibus receptam, qui tamen non ob aliquam in eum benevolentiam, sed ne quid mali Judæis ex ejus interitu proveniret, sacrificium pro eo obtulerat. Respondetur affectum erga seipsum in re aliquâ præstandâ, non impedire quo minus sit opus misericordiæ, si simul id præstet ex affectu erga alterum, non autem constat Oniam hoc modo pro Heliodoro non orasse, imò ex hoc iplo loco Scripturæ colligimus potius contrarium, cum verè pro salute ejus oraverit, quod indicat affectum misericordiæ, vel charitatis. Adde præterea gratiarum actionem aliquando strictius, aliquando latius sumi, ut ex communi loquendi modo constat. Tertio volebat Deus, ut se ille summo Sacerdoti submitteret, & pro materiali etiam beneficio gratias eidem ageret. Videatur Moraines Disp. 27.

Actio gratiarum aliquando strictius, aliquando latius sumitur.

SECTIO QUINTA.

Objectiones nonnullæ circa gratiam in ratione beneficii.

I. OBJICIES primò, non videri subsistere id quod diximus, nempe auxilium sufficiens, si in entitate sit æquale, esse mirus beneficium morali.

P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

raliter, quàm efficax; nec enim æquum videtur, ut Dei dona minoris habeantur ob nostram negligentiam. Respondetur, non præcisè ob nostram negligentiam minoræ conferri donâ Dei, sed quia negligentiam illam non tollunt; sunt enim correctiva, voluntatem non consentire, & gratiam ei non persuadere, seu non efficere ut voluntas consentiat. Quare mirum videri non debet, quod auxilium ordinatum ad ejusmodi rem juvandam, quæ ob suam mobilitatem & inconstantiam nunc vult, nunc non vult cum æquali, imò & cum eodem fortè auxilio, qualis est voluntas creata ex nihilo facta, mirum inquam non est, illud ipsum auxilium etiam in actu primo cum relatione ad causam, nunc majus nunc minus beneficium conferri, maxime cum Deus, qui illud donat, sciat habiturum, vel non habiturum effectum antequam illud donet.

Quare hinc auxilium sufficiens conferri minus beneficium auxilio efficitur.

Objicies secundò: majus sunt beneficium centum aurei, quàm decem, etiam si melius accipienti succedat cum decem, ergo idem erit de auxilio. Respondetur negando consequentiam, primò quia nummi illi non ordinantur ex naturâ suâ ad faciendum nos diligentes, sicut ordinatur gratia. Secundò, licet namque hoc tempore plus illi profuturi sint decem aurei, quàm alteri centum, possunt tamen hi in aliud tempus servari, & tunc plus ei prodesse, quod dici nequit de gratiâ, quâ nisi quis modò utatur, nunquam postea eadem uti poterit, cum statim destruat. Tertio tandem dico probabile mihi videri, si nunquam sint illi aurei huic homini utilitatem allaturi, & hoc donans cognoscat, & vicissim sciat decem alteri utiles futuros, quamvis materiale beneficium sit majus respectu prioris, formale tamen majus esse respectu secundi. Unde consequenter ad hæc affirmant auctores hujus sententiæ, majora esse beneficia, ea quæ conferuntur multis ex communi hominum conditione, qui per ea salvantur, quàm alia in se multo nobiliora, ut fuit vocatio Judæ ad Apostolatam, & similia.

II. Cur centum aurei sint majus beneficium quàm decem, etiam si tamen minor gratia entitati videtur sit majus beneficium inter decem gratiâ majori.

Objicies tertio: gratiam, etiam prout est à Deo, esse efficacem, ergo non dependentem à voluntate creatâ. Respondetur, gratiam etiam prout à solo Deo, esse efficacem hoc sensu, quòd scilicet habeat virtutem operandi, seu energiam, quæ facit ut faciamus, illa enim nihil aliud est quàm ipsa entitas gratiæ, quæ tota est à Deo. Si autem loquamur de infallibilitate hominem convertendi, hoc non habet gratia, nisi cum dependentiâ quadam à nostrâ voluntate, & consensu futuro. Aliquo tamen modo potest dici auxilium, etiam prout est à Deo efficax infallibiliter, prout scilicet includit scientiam conditionatam, quo sensu supra diximus esse auxilium efficax infallibile instrumentum Dei.

III. Quo sensu gratia prout est à Deo sit efficax.

Est infallibiliter efficax ut includit scientiam conditionatam.

Objicies quartò: si Deus vel intendat auxilium ut efficax, vel cum speciali complacentiâ illud conferat, tolli libertatem, cum hac quippe intentione vel complacentia non est stare negatio consensus: cum ergo hæc sint, quid antecedens, tollitur per ea libertas. Respondetur sicut respondi de præfinitionibus, nempe hanc voluntatem seu complacentiam non esse simpliciter antecedentem, sicut nec est simpliciter antecedens scientia conditionata, in qua fundatur, imò posito auxilio, supponit consensum jam absolute futurum ut ostensum est, sicque est necessitas solum consequens. Illa itaque complacentia supponit scientiam conditionatam, hæc consensum conditionatè futurum, ergo neutra simpliciter antecedit, cum consensus jam pro aliquo priori sit aliquo modo futurus: quæ supra fusi sunt declarata.

IV. Specialis illa intentio, seu complacentia, qua Deus auxilium illud confert, non est simpliciter antecedens.

Zz

Objicies

V. Objicies quintò: hinc sequi esse in potestate hominis ut prædestinetur; est enim juxta nos in ejus potestate, ut reddat gratiam congruam, ergo ut gratia hæc sit gratia prædestinationis. Ad hanc objectionem fuse dictum est in materiâ de prædestinatione, ubi ostendimus, licet solis spectatis naturæ viribus, nihil possit homo per se, conducing ad vitam æternam, suppositâ tamen Dei gratiâ posse antecedenter facere se prædestinatum, cum sit in illius potestate efficere antecedenter ut gratia illa, quæ independenter ab ipso datur, reddatur efficax, sicque extrahatur à ratione generalis providentiæ communis prædestinatis ac reprobis, & fiat gratia prædestinationis. Absolutè tamen dicendum, non esse in cujusquam potestate ut sit prædestinatus, cum non sit in ejus potestate habere ullam omnino gratiam, nisi Deus ex suâ misericordiâ eam ipsi largiatur. Imò quamvis antecedenter & physicè sit in hominis potestate gratiam sufficientem reddere gratiam prædestinationis, moraliter tamen loquendo, & infallibilitate consequente est in manu solius Dei, cum in solâ illius potestate situm sit, ut detur illa gratia, cui homo de facto prævidetur consensurus. Videatur Joan. Moraines Disp. 27.

Possitne aliqua ratione dici esse in hominis potestate reddere se prædestinatum, suppositâ Dei gratiâ.

Absolutè loquendo, in manu solius Dei est hanc reddere gratiam prædestinationis.

Negari non potest quod dicitur apertè multò esse aliis ad divinam inspirationem accipientibus.

SECTIO SEXTA.

Aliarum objectionum solutione magis declaratur natura gratiæ sufficientis.

I. **O**BJICES sextò Deus non specialiter eligit his in particulari gratias congruas, sed spectatis circumstantiis, dat secundum illas auxilia plura vel pauciora, congrua vel incongrua: sic plura dat fidelibus quàm infidelibus. Uberius etiam hujuscemodi inspirationes iis qui divino cultui peculiariter dicati sunt immittit, utpote magis capacibus, quàm aliis, ergo hæc auxilia congrua non sunt specialia beneficia magis quàm auxilia sufficientia. Respondetur verum quidem esse, Deum de lege saltem ordinaria secundum præsentem rerum circumstantias auxilia largiri; sic namque connaturalius dantur; ii enim qui in locis illis degunt, ubi frequentes habentur conciones, & adhortationes ad bonum, exercitationemque virtutis, multaque vident exempla, quæ ad pietatem & bona opera per se invitant, capaciores haud dubie sunt, connaturaliter loquendo, bonarum inspirationum, quàm ii qui inter illos ætatem agunt, ubi nihil fere cernunt, nisi quod ad peccandum pertrahit.

II. Hinc tamen non sequitur, quin auxilia congrua sint specialia beneficia: tum quòd Deus hanc

potius rerum seriem elegerit, quàm aliam, videns huic homini in eâ auxilia fore congrua, cum in aliâ futura fuissent incongrua: tum quod videns illa habitura effectum, peculiariter de iis gaudeat, & libentiùs, majorique quasi voluntatis propensione ea donet: tertio tandem, quod cum forte in quibusdam circumstantiis auxilia incongrua æquè connaturaliter dari possint ac congrua, hæc tamen eligat, non illa.

Multis nominibus ostenditur auxilia congrua esse specialia Dei beneficia.

Objicies septimò: non enim opus videtur speciali aliqua providentiâ, ratione cujus auxilium supernaturale congruum censetur peculiare beneficium præ sufficiente eo ipso siquidem quòd Deus sincero affectu velit omnes homines salvos fieri, ex vi hujus intentionis debet multa fini illi proportionata auxilia conferre, ex his autem in tantâ hominum multitudine, officiorumque & temperamentum naturalis, ac statuum diversitate, impossibile videtur multa non futura congrua, sicut & impossibile esse diximus, ut nulla cogitatio naturalis congrua, aliquibus saltem in tanta hominum multitudine contingat.

III. *Dices: Non requiritur specialis providentiam, ratione cujus gratia congrua censetur peculiare beneficium.*

Respondetur hoc solùm probare auxilium congruum supernaturale non esse superioris ordinis ad supernaturale incongruum. Deinde ad summum probat hoc argumentum posse Deum eodem affectu dare gratiam congruam, quo dat sufficientem, quod si faceret, gratia congrua non foret in eo casu completè majus beneficium formaliter, quàm incongrua, sed solùm materialiter, juxta dicta superius. At quicquid sit de hoc, cum Deus ex perfectissimâ scientiâ dona sua largiatur, nullum est fundamentum negandi, ipsum de facto ex speciali affectu, & complacentiâ auxilium congruum conferre, quam complacentiam non habet circa incongruum.

IV. *Resp. Deum gratiam congruam ex speciali complacentiâ conferre, quod si non faceret, non esset completè majus beneficium formaliter.*

Objicies octavò: ex dictis sequi gratiam incongruam, seu sufficientem non solùm esse minus beneficium quàm sit congrua, sed nullum omnino beneficium, quod præcipue verum videtur de auxilio incongruo finali; unde non tenentur damnati pro eo Deo gratias agere. Respondetur, auxilium incongruum dupliciter considerari posse, specificativè, & reduplicativè, si hoc secundo modo consideretur, seu ut incongruum, non est beneficium, jam enim involvit dissensum & peccatum, sicque pro illo hac ratione sumpto non aguntur gratiæ: at verò si sumatur specificativè, quo modo à Deo procedit, entitas illius auxilii est bona, pro qua proinde agi possunt gratiæ. Semper tamen, ut diximus, quævis gratia congrua est melior incongrua, pluresque pro eâ gratiæ agendæ, semper namque est majus beneficium, & licet physicè reddatur congrua à nobis, moraliter tamen est à Deo solo, ut latè in superioribus est declaratum.

V. *Auxilium incongruum sumitur specificativè & reduplicativè.*

